

Raport

Campania „Născut să fii liber” – Proiect de prevenire a consumului de marijuana și ecstasy la adolescenții clujeni

Organizatori:

- Asociația Caritas Eparhial Greco-Catolic Cluj – Departamentul Antidrog,
- Asociația Preventis

Parteneri:

- Teen Challenge România,
- UBB Cluj – Facultatea de Psihologie,
- Inspectoratul Școlar Județean Cluj,
- Consiliul Județean Cluj

Perioadă de desfășurare: martie – iunie 2010

Loc de desfășurare: 6 școli (28 clase VII – X) din Cluj-Napoca: Școala „Alexandru Vaida Voievod”, Școala „Nicolae Titulescu”, Școala „Simion Bărnuțiu”, Liceul Teologic „Inochențiu Micu - Klein”, Liceul „Eugen Pora” și Colegiul Tehnic de Material Rulant „Unirea” .

Grup țintă: beneficiari direcți: **635** elevi; beneficiari indirecți: **19** voluntari (studenți anul II și III la Facultatea de Psihologie – UBB Cluj, care au desfășurat practica semestrială și au fost implicați în campanie în calitate de facilitatori ai programului pentru elevi), dar și comunitatea din Cluj în ansamblul ei.

Campania a reprezentat o intervenție preventivă universală a consumului de droguri în general și marijuana și ecstasy în special, la elevii clujeni cu vârste cuprinse între 13-17 ani, apărută ca răspuns la observațiile și recomandările furnizate de studiul de cercetare de tip Focus grup cu titlul „*Factori de risc și de protecție pentru consumul de droguri la elevii clujeni de școală generală și liceu*” realizat de Asociația Caritas și Asociația Preventis în 2008-2009.

Recomandările studiului pe baza cărora a fost concepută campania au fost:

1. Necesitatea desfășurării de campanii de prevenire în școlile de periferie;
2. Abordarea elevilor în perioada tranziției gimnaziu-liceu;
3. Abordarea specifică a consumului de marijuana și ecstasy, ca fiind cele mai consumate droguri în Cluj, la care s-a adăugat ulterior și consumul de plante etnobotanice;
4. Îmbunătățirea abilității elevilor de a refuza consumul de droguri oferite de anturaj;
5. Includerea în campanii a mărturiilor de viață a unor foști consumatori;

Activități desfășurate:

- activități de **planificare** – selectarea școlilor interesate și obținerea aprobărilor necesare din partea Inspectoratului Școlar și a conducerii fiecărei școli; recrutarea, selecția și trainingul studenților voluntari (5 sesiuni de instruire);
- activități **propriu-zise** legate de derularea campaniei: 3 întâlniri de informare și educare cu fiecare clasă de elevi, cu parcurgerea curriculumului „Născut să fii liber”; mărturiile a 2 foști consumatori de droguri aflați în fază de reabilitare la Centrul rezidențial Teen Challenge din București (1 întâlnire cu fiecare clasă);
- activități de **evaluare** a campaniei: aplicarea și prelucrarea chestionarelor de evaluare, realizarea raportului conținând impactul activității și nivelul de satisfacție al elevilor participanți la campanie.

Rezultatele campaniei:

Înainte de începerea campaniei a fost realizată o *evaluare inițială* a nivelului de informații și a atitudinii declarate de elevi privitor la consumul de droguri în general și marijuana și ecstasy în special. La încheierea campaniei s-a realizat o *evaluare finală*, care a vizat modificarea nivelului de informații, a atitudinii față de droguri, intenția comportamentală a elevilor, precum și gradul de satisfacție cu privire la campanie în ansamblul ei.

Rezultatele comparative ale primelor două evaluări realizate sunt prezentate succint în cele ce urmează:

Descrierea elevilor participanți la evaluarea finală a campaniei:

N	Sex		Vârstă					
	F	B	13 ani	14 ani	15 ani	16 ani	17 ani	18 ani
480	227	253	50	154	120	104	45	7
	47.3%	52.5%	10.4%	32.1%	25%	21.7%	9.4%	1.4%

Repartiția elevilor/școli	Titulescu	Pora	Unirea	Voievod	Klein	Bărnăuțiu
Număr elevi	91	95	33	72	132	57
% elevi	19%	19.8%	6.9%	15%	27.5%	11.9%

Nivelul de informații a fost evaluat solicitând elevilor să răspundă cu „adevărat” sau „fals” la câteva afirmații privitoare la marijuana și ecstasy. Compararea procentului de răspunsuri corecte obținute *înainte* și *după* desfășurarea campaniei arată o îmbunătățire a cunoștințelor pe toate dimensiunile evaluate.

Nr. crt.	Informație evaluată	Răspunsuri corecte		Creștere a nivelului de informații cu ...
		Evaluare INIȚIALĂ	Evaluare FINALĂ	
1.	Drogurile afectează gândirea și sentimentele.	95.9%	99.6%	3.7% ↑
2.	Consumul de marijuana afectează memoria.	86.2%	97.5%	11.3% ↑
3.	Marijuana nu produce dependență.	80.9%	93.5%	12,6% ↑
4.	Ecstasy este un drog puțin periculos deoarece este natural.	72.8%	87.1%	14.3% ↑
5.	Ecstasy produce transpirație, frisoane, epuizare, depresie.	78%	94.8%	16.8% ↑
6.	Poți renunța oricând la consumul de droguri, trebuie doar să vrei acest lucru.	24.1%	50%	25.9% ↑

Atitudinea față de consumul de droguri a fost evaluată solicitând elevilor să aleagă una dintre variantele de răspuns oferite, la următoarea situație: „Dacă ai afla că un prieten a încercat de câteva ori marijuana, ecstasy sau alte droguri, ce ai gândi?” În tabelul de mai jos sunt prezentate rezultatele evaluării *înainte* și *după* desfășurarea campaniei. Se observă o creștere importantă a atitudinii *antidrog* (afirmația 1) cu **16,1%** și o scădere a atitudinii *prodrug* (afirmația 2) cu 6,3 %. Procentul elevilor care se declară neutri față de consum (afirmația 3) s-a redus cu 7,3 %

Nr. crt.	Atitudine evaluată	Evaluare INIȚIALĂ	Evaluare FINALĂ	Modificarea atitudinii vis a vis de droguri cu ...
1.	Își riscă viața și sănătatea.	71%	87.1%	16.1% ↑
2.	S-a distrat puțin dar nu o să ajungă dependent.	8.6%	2.3%	6.3% ↓
3.	E ok, fiecare are dreptul să experimenteze ce dorește.	11.1%	3.8%	7.3% ↓
4.	Marijuana și XTC sunt ok doar	3.7%	1%	2.7% ↓
	Altceva ... ¹	5.6%	5.8%	0.2% ↑

Intenția comportamentală vis a vis de consumul de droguri, declarată de elevi la sfârșitul campaniei, arată că **92,3%** dintre aceștia vor refuza oferta de a consuma, chiar dacă aprox. 1 din 4 elevi se simt tentați să consume (afirmația 1). Se înregistrează un procent de aproape 6 % dintre elevi care se declară deschiși să încerce o dată sau sunt interesați să consume droguri slabe.

Nr. crt.	Comportament	Evaluare FINALĂ
1.	Cred ca voi fi tentat(ă), dar voi refuza.	26.5%
2.	Nu voi fi tentat(ă) și voi refuza categoric să consum.	65.8%
3.	Nu știu, probabil că voi încerca o dată.	4.6%
4.	Voi consuma droguri, în afară de cele tari (ex. heroină, cocaină).	1%
5.	Altceva...	2.1%

¹ Majoritatea elevilor care au ales varianta „altceva” au făcut referire la faptul că ar încerca să ajute persoana care consumă droguri, trădând prin aceasta o atitudine antidrog.

Câteva din feedback-urile elevilor la finalul campaniei:

- ⇒ Mă bucur că se fac acest gen de campanii deoarece tinerii trebuie să înțeleagă cât sunt de periculoase drogurile și să le refuze. (f, 15)
- ⇒ Sper ca niciodată să nu consum droguri (f, 16)
- ⇒ A fost o campanie foarte bună pentru a te încuraja să nu consumi droguri (f, 17)
- ⇒ Am învățat că noi putem evita drogurile și putem încerca să îi ajutăm și pe consumatori să renunțe (f, 17)
- ⇒ Mi s-a parut eficientă campania, este f bine ca noi, elevii, să fim conștienți de riscurile consumului de droguri (f, 17)
- ⇒ Această campanie e bună. Drogurile sunt periculoase, sunt o risipă de bani (m, 17)
- ⇒ Cred că această campanie face foarte mult bine tinerilor (m, 17)
- ⇒ Campania este bună deoarece ne arată ce sunt cu adevărat drogurile și dependența de ele (f, 16)
- ⇒ Mie mi-a plăcut campania, și nu voi consuma niciodată (m, 15)
- ⇒ Am învățat că drogurile nu sunt recomandate la nimeni (f, 14)
- ⇒ Am înțeles că nu voi consuma droguri niciodată (f, 14)
- ⇒ Vă sugerez să continuați această campanie și probabil pe viitor voi face parte și eu dintr-una la fel (f, 14)
- ⇒ Această campanie este foarte utilă deoarece datorită ei am înțeles ce periculoase sunt drogurile, așa că nu voi consuma niciodată, promit! (m, 13)
- ⇒ Această campanie m-a ajutat să înțeleg unele lucruri importante. (m, 13)
- ⇒ Foarte tare și ingenioasă. Cred cu tărie ca m-a ajutat (f, 14)
- ⇒ Ne deschide ochii și ne ajută să luăm decizii în viață (m, 14)
- ⇒ Sunt convinsă că nu voi lua droguri niciodată (f, 14)
- ⇒ Prin intermediul ei am reușit să aflu mai multe despre lumea drogurilor și să evit să ajung într-un astfel de anturaj (f, 14)
- ⇒ E important să cunoști ce efecte au drogurile asupra creierului și să nu consumi niciodată. Super campanie (m, 15)
- ⇒ Drogurile te conduc la o viață riscantă și nu vreau să consum niciodată (f, 14)
- ⇒ Campania m-a determinat să nu mă apuc niciodată să consum droguri (m, 15)
- ⇒ A fost bine, acum știu ce să fac și ce nu (f, 14)
- ⇒ O campanie reușită. Pe mine m-au convins să nu consum droguri (m,16)